

Жарко Ольга Григорівна, аспірант
Науково-дослідного інституту
інтелектуальної власності
Національної академії правових наук
України, викладач кафедри права
Київського кооперативного інституту
бізнесу і права

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА ЗДІЙСНЕННЯ ТВОРЧОЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку України як демократичної правової держави в умовах євроінтеграції є охорона та захист прав людини і громадянина. Основний закон держави - Конституція України містить положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека в Україні визначені як вища соціальна цінність, а права і свободи людини та їхня гарантія визначають сенс і спрямування діяльності держави. Відповідно до Конституції України основне право громадянина - це його можливість здійснювати певні дії для задоволення своїх життєво важливих матеріальних і духовних інтересів, установлених державою і закріплених у Конституції та інших нормативно-правових актах.

Держава забезпечує і гарантує вільний, всебічний розвиток особистості. Переважно у розділі II Конституції України визначено групи основних прав: громадянські, політичні, економічні, соціальні, екологічні, культурні, сімейні. Культурними правами є можливості доступу людини до духовних цінностей свого народу, нації та всього людства. Так, до культурних прав відносять право на свободу наукової, технічної та художньої творчості; право на захист інтелектуальної власності; право на використання результатів інтелектуальної, творчої діяльності тощо [1, с. 14-15].

Органи державної влади усіма способами сприяють розвиткові науки, культури та будь-якій іншій інтелектуальній діяльності. Так, у п.6 ст.85 Конституції України вказано, що Верховна Рада України затверджує національні програми науково-технічного розвитку в усіх галузях інтелектуальної діяльності. У свою чергу, Кабінет Міністрів України розробляє і подає до парламенту загальнодержавні програми наукової інтелектуальної діяльності [1, с.27].

Не беручи до уваги, окремі недоліки і прогалини в системі нормативно-правового регулювання у сфері інтелектуальної власності, все ж таки можна стверджувати про її відповідність підписаним міжнародним договорам у цій сфері та до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що в свою чергу забезпечує належний захист та охорону прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Проте враховуючи масштабність порушень, наявність неоднозначних трактувань пріоритетності законодавства у сфері інтелектуальної власності, розбіжностей у судових рішеннях та врешті решт намагання імплементації міжнародного законодавства до норм вітчизняного, окремі норми потребують більш серйозного підходу до процесу його удосконалення.

На сьогоднішній день необхідно застосовувати всі можливі способи і методи захисту, що відповідають сучасним вимогам [2, с. 98]. Проте, на практиці уповноважені органи державної влади не застосовують способи захисту інтелектуальної власності, а інколи й просто ігнорують факти правопорушень, що у свою чергу призводить до прямого порушення конституційного права на інтелектуальну діяльність. Відсутність взаємоузгодженої системи регулювання захисту інтелектуальної власності в Україні є істотним недоліком чинного законодавства. Також неефективність застосування видів відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності не зменшує прояви неправомірного використання і розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності. Отримані прибутки від незаконного привласнення результатів

інтелектуальної діяльності в багато разів перевищують встановлені санкції за правопорушення у сфері інтелектуальної власності [3, с. 122].

Ще одним негативним моментом захисту права інтелектуальної власності є численні можливості уникнення відповідальності порушника за невиконання вже прийнятого судом рішення у справі на користь позивача, що дозволяє довгі роки зволікати з його виконанням [4, с. 54].

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день розвиток будь-якого виду інтелектуальної діяльності є показником розвитку соціально-економічного прогресу нації, капіталовкладень, зовнішніх інвестиційних потоків, збагачення культурних цінностей народу та держави в цілому. Проте такий розвиток творчої інтелектуальної діяльності і потребує належної охорони та захисту з боку держави для подальшого піднесення інтелектуального потенціалу кожної людини як на міжнародній арені, так і на території України. Тому для гарантування закріплених Конституцією України прав громадян на результати інтелектуальної, творчої діяльності, гострим завданням для держави є вдосконалення механізму інтеграційних процесів науково-технічного прогресу, посилення державної підтримки у запровадженні інноваційних програм, а також створення системи правової охорони інтелектуальної власності, яка б гарантувала реалізацію проголошених положень Конституції України стосовно захисту права інтелектуальної власності, що є невід'ємним показником демократичної, правової і соціальної держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року. – Відомості Верховної Ради України, 1996, No 30, ст 141.

2. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. Наук.-практ. вид. : У 4-х т. За ред. О. Д. Святоцького. – К.: Ін Юре, 2000.

3. Право інтелектуальної власності. За ред. О. А. Підпригорі, О. Д. Святоцького. – К.: Ін Юре, 2002.

4. Кубах А. І. Право інтелектуальної власності: Навч. Посібник. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с.